

Eksempler på delene i den reflekterende artikel:

Eksempel 7: Den reflekterende artikel – Indledning og afrunding, det konkrete eksempel som gennemgående narrativ

I eksempel 7 ser vi indledningen og afslutningen på den reflekterende artikel om kunst og litteratur, der udforsker grænser. Eleven formår:

- o At skrive personligt og fængende
- o At åbne med en sætning, der peger ind i emnet og den anlagte vinkel
- o At vække emnet til live med et konkret og relevant eksempel
- o At bruge det konkrete eksempel til at indkredse og formulere de centrale spørgsmål, der knytter sig til emnet
- o At vende tilbage til eksemplet (både i løbet af stilen og i afslutningen) og på den måde sikre en rød tråd gennem artiklen
- o At runde af på en måde, der viser, at hun (og læseren) er blevet klogere undervejs, men uden at virke konkluderende og lukket. Brugen af 'måske' fastholder denne åbne slutning

Eksempel fra opgave:

En vigtig del af vores dannelse som individer opstår, når vi bliver udsat for livets rå virkelighed. Vi bliver bekendte med nye sider af verden. Og af os selv. Dette oplevede jeg under en tur til et kunstmuseum i København. I ugen op til turen havde vi arbejdet med en kunstner, der skulle udstille sin kollektion i København. Han er kendt for at udstille menneskelignende figurer med abnorme legemer, og hans værker er samfundskritiske og politisk anlagt. Efterhånden som vi bevægede os ind i museet, blev det mere og mere tydeligt, hvordan det politiske spillede en stor rolle. Babyer hængende fra loftet afspejlede formentlig den evige diskussion om abort. Andre værker illustrerede, hvordan vi i vesten er blevet immune over for de rædsler, der foregår ude i verden, og hvordan uligheden mellem de rige og fattige tangerer det groteske. Værkerne fremkaldte en række uventede reaktioner hos mig. Jeg så sider af mig selv, jeg ikke kendte til før. Kunsten tvang mig til at tage stilling – til at mene noget om verden. På den anden side var der flere af mine klassekammerater, der ikke brød sig om de ting, vi så. ”Det er for meget” sagde min veninde. Men er det ikke det, kunsten handler om? At vise os, at tingene kan være for meget nogle gange?

(...)

Demokratiet er fundamentet i det danske samfund. Politikere råber ofte op om, hvordan vi som borgere burde være politisk aktive og gøre brug af ytringsfrihed. Om det er gennem sociale medier, de mere traditionelle medier som tv, hvor man kan stille op til debat, eller kunst. Det bliver stærkt kritiseret, hvis det kommer frem, hvordan fx medier har begrænset ytringsfriheden for nogen. Men censur af kunst, som ytrer sig om ting, der er svære at snakke om, bliver sjældnere påtalt. Måske handler det bare om at vi ikke tør at se virkeligheden i øjnene. Den dag mine klassekammerater mente, at det var for meget, så var det måske pga. frygt. Selv med bevidstheden om kunstens egenskab til at bidrage til vores dannelse som mennesket, så kan det stadig være svært at konfrontere sig med denne frygt. Det kræver mod og vilje. Mod og vilje til at forstå virkeligheden, se den i øjnene og finde kræfter til – måske – at ændre på den. Med hjælp fra værker, der har turdet udfordre både kunstens og individets grænser.

Eksempel 8: Den reflekterende artikel – At bevæge sig mellem konkret og abstrakt og inddrage hovedteksten i refleksionerne

I uddraget nedenfor skriver eleven ligesom i eksempel 7 et konkret eksempel frem. Denne konkrete passage leder naturligt ind i en mere abstrakt tankerække, der henter næring og dybde i det tekstforlæg af Poul Erik Tøjner, som indgår i opgaven. Eleven formår:

o At skrive levende og personligt og udforske og lege med sprogets muligheder

o At være sig selv i sin sprogton, så man som læser tydeligt fornemmer, at der er et tænkende og sansende jeg bag ordene

o At bevæge sig naturligt mellem konkret (sansende) og abstrakt (reflekterende og overvejende)

o At supplere de tilknyttede opgaveeksempler med et eksempel, hun selv bringer på banen. Selvom der er tale om et selvoplevet eksempel, viser eleven, at det er almengyldigt og bruger det til at udlede mere universelle overvejelser, der har relevans både for hende, (alle) andre og emnet

o At bruge den tilknyttede hovedtekst som en løftestang til at hæve sig over emnet og eksemplerne

o At præsentere og anvende teksten på en måde, så det er synligt for læseren, at det er tekstens vinkel på emnet, der tages afsæt i

Eksempel fra opgave:

Jeg oplevede at blive bragt til en slags indre grænse, da jeg så teaterforestillingen Død over eliten, som udtrykker en degraderende verden, hvor medmenneskelighed er fuldstændig negligeret. Den aften sad jeg og blev tom for ord, for tanker og for mig selv. Især slutningen af stykket pressede mine knapper helt i bund – jeg var chokeret, stødt, forarget. Kunsten forbavsede og udfordrede mig. Først efter stykket forstod jeg den egentlige mening, og hvorfor den sidste scene var en så essentiel del af stykket. Jeg betvivlede mig selv, mine omgivelser og hele min verden. I det øjeblik gik det op for mig, hvor vigtig kunsten er, men jeg kunne ikke vende mit hoved bort fra den ene pirrende tanke: Hvordan kan kunsten tillade sig at udtrykke de ting, vi ikke vil tale om?

Den omgivende verden har en dybere mening. Vores Univers, vores planet, vores hjem. Meget dybere end hvad vi forstår, end hvad vi vil forstå. Løsrivelse er nøgleordet. Løsrivelse fra de alt for firkantede kasser, som ikke er fyldt med andet end lidelse, diskrimination og foragt – den rene virkelighed, som har forkastet sympati, forståelse og kærlighed. Når vores bare øjne langsomt glider forbi et maleri, som på mange punkter virker stødende, dukker kasserne op, som en barriere der ikke vil skubbes. Som ikke må overtrædes. Den stødende symbolik får os til at finde os selv i en situation af tomhed og foragt. Vores rationelle væsen tager os pludseligt i hånden og drager os væk. Væk fra virkeligheden, væk fra det frie sinds udfoldelser og væk fra os selv. Kunsten har ikke noget rationelt væsen. Kunsten er væsenet selv, som ikke kun skubber til muren mellem fantasi og virkelighed, men sprænger den i stumper og stykker, for i kunsten eksisterer den segregerede, normbelagte mur ikke. I teksten Frihed er det bedste guld af Poul Erik Tøjner er vi direkte vidner til en debat om kunstens stødende og enestående rolle i samfundet. Tøjner beskriver, hvordan begreber som trigger warnings og safe space næsten er overgået til at være essentielt i vores samfund. På trods af den påpasselighed som følger med de to begreber, så mener Tøjner stadigvæk at kunsten bidrager til en øget forståelse af vores mikroskopisk lille bid af Universet – vores verden: "(...) kunstens perverse billeder får folk til at gå ud og gøre ligeså i den virkelige verden. Var det rigtigt, er der sandelig brug for institutioner, der permanent undersøger forholdet mellem fantasi og virkelighed (...)"

Kunstens klang kan på det kraftigste hjælpe os til at opnå en filosofisk forståelse af det fundamentale – os selv. Forargelsen bliver et springbræt for frigørelsen af det dybeste, dystre – vores sind.

Teaterstykket endevendte min bevidsthed og bragte mig i fuldstændig forvirring. Kunsten havde gjort mig rundtosset. Jeg glemte virkeligheden for at forstå fantasien – stykket, det opdigtede, det uvirkelige men på samme tid fuldstændig virkelige. Kunsten fik mig til at forstå andre virkeligheder. Kunsten lod mig udfolde mine fortrængte tanker, jeg levede ikke i den

firkantede kasse, jeg blev den firkantede kasse. Jeg kunne forme min verden og se det smukke, fantastiske og nødvendige i kunsten, for det er en nødvendighed. Den sidste scene i stykket var ikke med ét ikke længere pornografi, men et symbol på det kapitalistiske, fremmedfjendske, fremmedgørende og egenrådige samfund, Danmark kan blive til. Det stødende blev til en øjenåbner – en sandhedens skygge. Som Tøjner også udtrykker, så bliver kunsten sollyset på en kold vinterdag – uvurderlig og hvad der er brug for; den ”holde(r) vandene åbne i forestillingernes fiktive rum for at verden kan diskuteres.” Kunsten bliver et kommunikationsmiddel, et behov, mellemedet til at forstå en verden, der synes sværere og sværere at forstå.

Eksempel 9: Den reflekterende artikel – den danskfaglige/analytiske tilgang til opgavens eksempelmateriale

I uddraget nedenfor går eleven tæt på digtet BORDELPIGE DRÆBER UFØDT og åbner det ved at bruge sin danskfaglige viden og relevante analytiske begreber. Der er ikke tale om en udtømmende analyse og fortolkning, som man ville forvente i en analyserende artikel. I stedet bliver de elementer, der er centrale for opgavens emne og den vinkel, eleven har anlagt på undersøgelsen, trukket frem og udlagt. På den måde fremstår den personlige oplevelse af digtet ligeså markant som selve analysen – et forhold, der også afspejles i den personlige og essayistisk legende sprogtoner (især i slutningen, hvor vi finder både anaforrækken ”Kunsten...” og metaforer og sammenligninger). Det afgørende formål med ’den danskfaglige åbning’ er at bringe refleksionerne videre ved dels at lede dem ind i abstrakte refleksioner, dels at sikre en progression i den reflekterende artikel.

Eksempel fra opgave:

I digtet BORDELPIGE DRÆBER UFØDT af Rudolf Broby-Johansen gør forfatteren på radikal vis op med det politisk korrekte. Gennem brugen af neologismer og ufuldstændige sætninger sætter han gang i en samfundsdebat – kan det virkelig være rigtigt, at bordelpigen skal abortere med en strikkepind for at overleve? ”BORER STRIKKEPIND I KULHÅRS UDFRYNSET VULVA”! Netop denne passage får instinktivt læseren til at trække sig sammen af ubehag. Forestillingen, det billedlige, bliver for brutal. Den voldsomme billeddannelse er overrumplende og komplet uventet. Var det Johansens intention at danne disse følelser i os? Selvfølgelig var det det. Den groteske beskrivelse danner et indtryk. Et indtryk som ikke forsvinder, et indtryk som giver os lyst til at forsvinde, men vigtigst af alt: et indtryk som uundgåeligt tvinger os til at lægge et reflekterende blik på kunsten og i direkte forlængelse heraf: på debatten og på forholdene for samfundets lavest stillede. Kunsten betyder altså ikke kun noget for den personlige dannelse, men også for dannelsen af samfundet. Kunsten udtrykker det, vi ikke ønsker udtrykt, den giver os gåsehud langt op ad armene, og den giver os lyst til at kravle ned i et dybt hul, der hvor virkeligheden ikke rammer. Kunsten giver selvindsigt, den bliver til broen mellem fantasi og virkelighed. Kunsten bliver som manden med leen, den lader skæret falde over alle emner, uanset hvor godt vi har forsøgt at skjule dem. Kunsten er det evige projektørlys, som giver form og stemme til mennesker og problemstillinger fra tilværelsens og sindets skyggeside.